

Susanne Larsson

Kommunstyrelsen

susanne.larsson@trelleborg.se

Medborgarbudget En miljon idéer - delrapport 2021 för norra området

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har avsatt fem miljoner år 2020 och 2021 för arbetet med medborgarbudget. Under perioden 2019 - 2021 medverkar Trelleborgs kommun i SKRs utvecklingsprojekt om medborgarbudget och arbetar enligt SKR:s modell. En medborgarbudget kan utformas på olika sätt, men innebär alltid att medborgare involveras i att bestämma hur en viss budget ska användas inom av politiken beslutade ramar. Syftet är demokratiutveckling. Men processen ska även öka medborgares insikt i kommunens arbete och förståelse för nödvändiga prioriteringar.

Trelleborgs medborgarbudget kallas "En miljon idéer" och är Sveriges till beloppet största medborgarbudget. Målet är landsbygdsutveckling. För genomförande har landsbygden delats upp i två delar, söder och norr. Därmed får varje område en medborgarbudget vartannat år. Aktuell rapport är en delredovisning av norra området där "En miljon idéer" startade år 2020. Idéinlämning, granskning och röstning har fungerat enligt plan. Arbeta med att genomföra vinnande förslag pågår. Få svarade på utvärderingen, men resultatet visar att medborgarna ser en risk för att små orter missgynnas av upplägget.

Ytterligare information under rubriken Ärendet i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse Delrapport medborgarbudget En miljon idéer 2021, dnr KS 2021/644, 2021-10-18

KS 2020-05-27 KS § 130 Information Medborgarbudget

KS 2019-12-18 KS § 334 Medborgarbudget – beslut kriterier

KF 2019-06-17 KF § 155 Medborgarbudget

Utvärdering Norra området 20210823

Karta - Små byar

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna delrapporten och lägga den till handlingarna.

Beslutet skickas till

Tillväxtavdelningen

Ärendet

Delrapport En miljon idéer 2021

Arbetet 2021 lades upp på samma sätt som år 2020 med skillnaden att tiden för granskning av inkomna förslag förlängdes.

Förslagsinlämningen till ”En miljon idéer” var öppen 15 januari till och med 15 februari.

I samband med förslagsinlämningen bjöds medborgarna in till digitala möten, men endast några få anslöt. Orsaken är inte känd. Det innebar dock att vi inte heller 2021 fick någon samskapande dialog om förslagen med och mellan medborgare. Syftet med workshops är man ska kunna resonera och hjälpas åt att utveckla förslagen inför inlämning.

Detta påverkade inte intresset för att lämna in förslag, det kom in ungefär lika många förslag från södra (116) och norra landsbygdsområdet (111).

Resultat i siffror

- 111 förslag kom in totalt från område norr
- 12 förslag uppfyllde inte kriterierna alls utan sorterades bort direkt
- 99 förslag har genomförbarhetsgranskats
- 15 förslag kom från skolelever
- 8 förslag kom från föreningar
- 31 förslag till röstning, varav 5 från skolelever

Erfarenheter bearbetning av förslagen

2021 avsattes längre tid för granskning, 15 februari – 15 april, innan förslagen lades fram för röstning. Det var bra, men gav inte så mycket effekt som projektet hade hoppats på. Bedömningarna förbättrades, men det visade sig också alltför resurskrävande att granska alla förslag på den detaljnivå som krävs för genomförande. Trots ökad noggrannhet blev det en hel del att reda ut kring vinnande förslag efter röstningen. Ofta tillkom nya inspel från berörda föreningar och markägare som påverkade processen.

Röstningsbara förslag och antal röster

Röstningen genomfördes 15 april – 1 maj. Totalt inkom 4 316 röster som fördelades på de 31 förslagen. Nedan redovisas de 15 förslag som fick fler än 100 röster.

Förslag	Antal röster
Gör Rosenhagen till en mötesplats för alla åldrar	517
Utveckla området vid friluftsbadet med en samlingslokal och ett ute gym	345
Korthålsbana Tegelberga Golfklubb. Golf för alla	336

Utveckling av badbrygga i Skåre hamn.	276
Skapa säker cykel/gångväg mellan Minnesberg till Alstad	275
Ute gym Skegrie	271
Alstad lekplats upprustas	217
Skegrie lekplats med linbana och kojor	199
Cykelväg /gång/löpstig mellan Skegrie och Albäck längst med Albäcksån	195
Skegrie skatepark/ramp	158
Skate- och cykelpark i Anderslöv	152
Utegym i Anderslöv	131
Träningsanläggning i Albäckskogen	121
Boulebanan i Gärdslöv	119
Skegrie/Tommarp/Snarringe- Mötesplats för både unga och äldre	118

Erfarenheter från röstningen

Projektgruppen tycker att röstningen har fungerat bra. Stora föreningar har även år 2021 lagt resurser på att lobba för sina förslag genom att till exempel dela ut flygblad och använda Facebook. Men lobbying har även förekommit runt andra idéer. Ansträngningar att samla röster har gett resultat. Liksom år 2020 var föreningar i topp med flest röster, men det allra mest populära förslaget kom från en förskola.

Informationen om hur det digitala systemet fungerar förtydligades år 2021. Betydligt färre medborgare ringde för att få hjälp med röstning år 2021. Även år 2021 har medborgare dock fortsatt rikta kritik mot att stora orter har fler invånare och därmed bättre underlag för att få många röster.

Genomförande

Arbetet med att genomföra vinnande projekt pågår.

Korthålsbanan hos Tegelberga GK är anlagd och kommer att tas i bruk sommaren 2022. Barn och unga samt seniorer 65+ får nyttja banan gratis utan krav med medlemskap i föreningen. Tegelberga GK kommer även att arrangera aktiviteter för skolor i Trelleborgs kommun. Badbryggan i Skåre hamn har börjat byggas och kommer att vara färdig i år, även den är öppen för alla. Arbetet med att göra Rosenhagen i Anderslöv till en mötesplats/naturlekplats pågår.

Två projekt har stött på problem i genomförandefas, samlingslokal och utegym vid friluftsbadet i Anderslöv och cykelväg mellan Alstad och Minnesberg. Arbetet med att lösa upp hindren för projektet i Anderslöv pågår. Cykelbanan på banvallen utgår och projektet kommer att gå vidare till nästa förslag i listan. Trelleborg är inte den första kommunen där detta har hänt, även t.ex. Nässjö kommun har ställts inför liknande situationer.

Utvärderingen 2021

En enkät för utvärdering skickades ut även år 2021 till förslagsställare, föreningar och via Trelleborgs kommuns Facebook. Vi fick endast 9 svar, vilket innebär att resultatet inte är tillförlitligt som utvärdering, utan mer att betrakta som inkomna synpunkter. De svarande var inte riktigt lika nöjda som år 2020. Fler ansåg att modellen är ”ganska bra” och ”fungerar hyfsat” än ”jättebra” och ”ganska bra” som var det vanligaste svaret år 2020.

Kritiken gällde att små orter och mindre förslag missgynnas i röstningen, i alla fall om de inte har starka föreningar som hjälper till att marknadsföra förslagen. Stora föreningar tar för stor del av kakan, mindre förslag behöver lyftas fram. Möten och kontakter med föreningar och byalag utgör också del av underlaget, de instämmer i kritiken ovan. För föreningar och byalag är möjligheten till mindre bidrag av stor betydelse.

Formen för utvärdering kommer att ses över inför 2022. Kritiken är dock tillräckligt samstämmig för att upplevas relevant. I konceptet för medborgarbudget ligger likafullt att förslagsställare ska lobba och marknadsföra sina förslag. Men hänsyn behöver tas till skillnader i kanaler och kontaktytor.

Utmaningar i arbete med investering

Trelleborgs kommuns medborgarbudget är en investeringsbudget. I dagligt tal kan man prata om investering i barns fritid, investering i folkhälsa etc., men i ekonomiska termer är detta inte en investering.

Investering är något man bygger eller anlägger och som kan skrivas av efter viss tid. En kommunal investering förutsätter att det är kommunen som utför (eller upphandlar utförare) och äger investeringen. Kommunen skiljer på investeringsbudget och vanlig driftsbudget.

Begreppet investering har föranlett missförstånd. Föreningar vill vara delaktiga och gärna själva utföra hela eller delar av investeringarna i vinnande projekt. Det finns fördelar med det. Föreningarna skapar delaktighet, engagemang och tar ansvar för investeringen. De kompletterar med ideellt arbete och ger därmed investeringen ett mervärde. Detta sätt att arbeta var möjligt med den tidigare landsbygdsmiljonen som var ett renodlat bidrag till föreningars investering och/eller aktivitet.

I sent skede har det framkommit att detta inte är möjligt med nuvarande upplägg, eftersom det då blir ett bidrag till investering, inte en kommunal investering. Trelleborg har som första kommun gjort SKR uppmärksam på detta. Det behöver säkerställas att kommuner som arbetar med att utveckla modeller för medborgarbudget har med ekonomer och jurister i förarbete, inte bara i uppföljning. SKR har ämnet på dagordningen vid nästa nätverksträff den 3 november.

Investering på annans mark innebär ett visst risktagande för kommunen, eftersom det kan vara svårt att hävda ägande till investeringen, problem kan uppstå i försäkringsfrågor, konkurser etc.

Arrendeavtal är starka avtal som ger skydd mot detta. Men inte överenskommelser, skötselavtal eller liknande som ofta används i förhållande till föreningar. Sådana avtal kan brytas ganska lätt.

Säkrast är att endast göra investeringar på kommunal mark. Detta skulle dock vara starkt begränsande för En miljon idéer, eftersom kommunen äger väldigt lite mark på landsbygden, se bilagd karta.

De risker kommun tar genom investering på en förenings mark inom ramen för En miljon idéer bedöms visserligen som små. Investeringarna är viktiga för medborgarnas fritid och miljö, men de är varken outhärliga eller oersättliga för kommunen. Möjligheten att arbeta både med föreningsbidrag till investeringar och regelrätta kommunala investeringar hade dock stärkt demokratiperspektivet i En miljon idéer. För framtiden är det en utmaning i att utveckla En miljon idéer att involvera mindre byar och landsbygdsföreningarna till delaktighet och medskapande i En miljon idéer. Detta kommer att beaktas i förslag till nya kriterier och riktlinjer för 2022.

En miljon idéer sprids och bidrar till utveckling

En miljon idéer presenteras som lokalt exempel på demokratiutveckling vid seminarium om demokratiutveckling som SKR genomför med målgrupp ledande politiker i Skåne den 27 oktober.

Trelleborg har Sveriges största medborgabudget och är den första kommun i Skåne som är med och utvecklar arbetar enligt SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) modell.